

RUSLAND EN MONGOLIË 2012 - WEEK 5/6

Woensdag 22 augustus is voorlopig de laatste dag die we in Ulaanbaatar doorbrengen. Na twee nachten slapen in een ger kiezen we toch weer voor de bovenverdieping van onze auto. Het slaapt beter en het scheelt natuurlijk ook in de kosten. Iets verder is een grote supermarkt waar je zelfs Van Gilze suiker-klontjes midi kunt kopen, maar veel belangrijker, heerlijk bruinbrood. De afdeling snoep en koekjes is de belangrijkste, of misschien toch de afdeling drank. Honderd soorten wodka, maar ook Europees gedistilleerd en zelfs heel veel wijn. Ons meest gekochte artikel: water, ook om de water-tank te vullen.

Na het ontbijt gaan we naar het centrum, halen onze mooie wall hanging, hebben contact met deze en gene, o.a. een dame die hier voor ontwikkelingshulp werkt. Ze ziet er zeer luxe uit dus ook haar functie en auto zullen navenant zijn, vermoeden wij.

We dwalen door straten en winkels, bewonderen nog eens het Dzjengis Khan monument en keren 's middags terug naar Oasis. Jeffrey Poljana, een Indonesiër uit Djakarta arriveert op zijn motor en blijkt goed gezelschap voor een leuk gesprek. Hij rijdt in vijf jaar door de vijf continenten. Zijn 'Ride for Peace', zoals hij zelf

zegt. Voor zijn missie heeft hij zijn bedrijf verkocht en zijn vrouw met zes kinderen achtergelaten. Zij komt regelmatig met een of twee kinderen over. In het voorjaar werd in Amsterdam zijn motor gestolen. Daar is op SBS nog uitgebreid aandacht aan besteed. 'But no hard feelings'. Wat hij nu precies voor de vrede doet tijdens zijn monsterrit is ons echter niet duidelijk geworden. Hij straalde in ieder geval een en al vrede uit en dat is natuurlijk ook een gave.

Donderdag 23 augustus laten we Roy, Cees en Cara achter. De laatsten moeten nog eens naar de dierenarts en Roy prutst nog wat verder aan zijn Toybota in afwachting van de onderdelen uit Nederland. Volgens het Track-and-trace systeem zitten ze al aardig in de buurt.

We gaan naar het National Reserve iets ten noordoosten van de stad. Het is een bergachtig gebied met mooie rotsformaties, een heldere meanderende rivier, groene weiden voor het vee van de nomaden die hier leven en hier en daar ook bebost, vooral langs de rivier. Terwijl we op een mooie plek onze koffie drinken komen een Franse opa en oma met vijf kleinkinderen buurten. Ze zijn vanmorgen geland en nu net begonnen aan een tiendaagse rondreis in de omgeving van de hoofdstad onder leiding van een gids. Elk jaar wisselt de groep 'petits-enfants'. Leuk om zulke grootouders te hebben. Kom je nog eens ergens. Hoewel, de kids keken wat chagrijnig, waarschijnlijk een flinke jetlag. Het tijdsverschil is namelijk zes uur. Iets verder is een groep Mongolen neergestreken. Na de picknick zitten ze in een grote kring om de mannen aan te moedigen bij het beoefenen van hun nationale sport, Mongools worstelen: veel hang-, trek- en duwwerk. Ogenscheinlijk gebeurt er weinig maar uiteindelijk gaat altijd een van de twee als eerste tegen de grasmat, waarna veel gejoel en applaus. Mooi om te zien.

We komen langs 'De schildpad' en 'Little Rock', rijden hoog de bergen in over een mooie track en zien overal kampen met gers

en hier en daar zelfs een luxe hotel. Het is het uitgaansgebied voor de inwoners van Ulaanbaatar en ook veel georganiseerde reizen en backpackers kunnen hier gemakkelijk vanuit de stad komen.

's Avonds steekt de wind op, wordt stormachtig en na enige twijfel besluiten we ons bed naar beneden te verhuizen en ons dak te sluiten. Wel zo veilig.

Vrijdag 24 augustus komen Cees en Cara ons in de loop van de ochtend gezelschap houden. Iets verderop langs de rivier installeren we ons kampement. Het is warm, er staat wat wind, ideaal om de was te doen en deze aan de lijn te hangen. Het is de dag van de drie sleepjes. Cara heeft zich vastgereden, zij is de eerste die we uit de modder halen. Daarna nog twee keer Mongoolse gezinnen die enigszins overmoedig met een gewone auto door een diepe geul willen en blijven steken.

Zaterdag 25 augustus. We maken een mooie wandeling bergop, zien veel bloemen die je ook in de alpen ziet, zoals edelweiss. Ik test mijn Dazer op honden die Lukka willen

lastig vallen. Het apparaatje geeft een voor ons niet hoorbare pieptoon, die voor honden erg irritant is. Ze spitsen hun oren en druipen af.

's Middags bezoeken we een Boeddhistisch klooster met een bijzonder beeld. Het is er druk, met vooral bezoekers uit andere Aziatische landen. Grote schalen vol koeken en snoep worden geofferd. Ik zie een jongen, die, net voordat hij de schaal bij zijn oudere zus inlevert, nog snel even wat snoepgoed voor zichzelf achterover drukt. Gelijk heeft ie. We genieten van het uitzicht, lezen de wijsheden van Boedha op de borden langs het pad en Cees concludeert, wanneer we weer alle treden naar beneden afdalen dat, net als in het leven 'de brede weg naar beneden vele malen gemakkelijker begaanbaar is dan het smalle pad naar boven.' Waarvan akte!

We vinden weer een mooie overnachtingsplek aan de rivier.

Op zondag lummelen we wat rond; lezen, Maria werkt haar dagboek bij, ik was de auto, beetje kletsen. Cees verzamelt hout en 's avonds hebben we een flink kampvuur. Helaas steekt er plotseling een harde wind op, gaat het regenen en komt een stevige onweersbui over. We belanden vroeg in bed.

Maandag 27 augustus rijden we nog eens naar Terelj en steken daar de rivier over. Hij is behoorlijk breed en we bekijken eerst de oversteek van lokale bewoners met hun ossenwagen. Het water komt tot net boven de wielen. Rechts zien we opeens een bestelbus die net van de andere kant komt. Deze is diagonaal overgestoken. We vragen hun de weg naar Bert, de zelfkazende Nederlandse boer die ergens op het eiland moet wonen. Die kant op dus. Wij gaan als eersten. Als we driekwart hebben afgelegd, gaan we opeens wel erg diep.

Het water spoelt over de motorkap. Met wat gas bijgeven zetten we onszelf keurig op de wal. Cees en Cara volgen. Even later staan beide auto's naast elkaar uit te lekken. We concluderen dat het wel zo verstandig is om in het vervolg een goede inspectie van de diepte van een rivier zelf te doen, desnoods in zwembroek en met stok. Dat weten we ook wel, maar ja...

Door diepe kuilen en veel blubber bereiken we uiteindelijk het Eco Ger Camp van Boer Bert. Hij staat net op het punt om te vertrekken met, oh toeval, de Japanner die vorige week de olie heeft ververst en de auto doorgesmeerd. Hij houdt een paar dagen vakantie met zijn vrouw, kind en

overgekomen Japanse familieleden. We drinken koffie, genieten van dit paradijsje en eten jong belegen en komijnkeas die met een echte Hollandse kaasschaaf wordt afgesneden.

Berts vrouw, een Mongoolse, tekent voor ons een alternatieve route uit, zodat we niet meer die diepe oversteek hoeven te maken. Toch passeren we nog een aantal rivieren, steken twee mooie passen over en bereiken, met het immense ruitersstandbeeld van Dzjengis Khan al van verre in zicht, de doorgaande weg naar Ulaanbaatar. Het zilverkleurig beeld is ruim veertig meter hoog en staat te glanzen in de ondergaande zon. Je kunt met een lift omhoog om tussen de manen van het paard de omgeving te be-

kijken. Aan de overkant van de weg zie je zijn vrouw, die hij volgens de legende al op zeer jonge leeftijd zijn eeuwige trouw en liefde beloofde.

De laatste vijftig kilometer naar de stad is bar en boos; Chinees asfalt, vol kuilen en gaten, stoffig, druk verkeer en een laagstaande zon schijn recht in de auto. We zijn blij wanneer we weer terug zijn in guesthouse Oasis.

Daar heeft Roy zijn onderdelen uit Nederland binnen, zijn Berthus en Ian gisteren op hun motoren gearriveerd en een uur voor ons Joost en Marian.

Op dinsdag druppelt het parkeerterrein vol en kunnen we de verhalen van de afgelopen week uitwisselen.

Woensdag is onze laatste UB-dag. We gaan naar enkele

musea en een Boeddhistisch klooster. Daar worden we rondgeleid door een aardige Mongoolse dame die alle tijd heeft omdat we de enige bezoekers zijn. Ze wijst ons een bijzonder blaasinstrument aan, gemaakt uit het bot van een jonge maagd. Ze vertelt er meteen bij dat het uitsluitend verkeersslachtoffers waren! Natuurlijk ook vervelend, maar er is in ieder geen sprake geweest van een rituele moord. Bayasgalan zit op het bordes en speelt op de Horseheaded Fiddle, een tweesnarig strijkinstrument. Hij is ook zeer bedreven in de keelzang. In het Nationaal Museum van Mongolië lezen we: "It sounds like a breeze in the grasslands or a wildhorse neighing". We zullen thuis nog eens goed naar zijn CD luisteren. De hals van de Morin Khuur eindigt in een houtgesneden paardenhoofd. Het paard voor de Mongolen het meest geëerde dier van alle gedomesticeerde soorten. En het instrument is het symbool van de natie. Natuurlijk is er ook veel aandacht voor Dzjengis Khan en Kublai Khan, hun grote heldendaden die toch voor een deel gebaseerd zijn op legenden.

's Avonds besluiten we met Cees en Cara en Joost en Marian de volgende dag te vertrekken. We zijn hier lang genoeg geweest. De rest, die net binnen is, volgt later. Behalve Kor en Gretha. Hun auto is op een vrachtwagen naar UB gebracht, een rit van 750 kilometer. Volgende week gaan ze als sleep achter Henk en Hetty naar Irkoetsk in Rusland.

Donderdag 30 augustus. Met een deel van de groep gaan we 's morgens eerst naar een SOS Kinderdorp. Sabine heeft in Nederland de contacten gelegd en we worden zeer gastvrij ontvangen. Na een informatieve inleiding worden we naar een zaaltje gebracht waar een aantal kinderen een prachtig optreden verzorgen met dans en zang. Alles zelf bedacht en uitgevoerd. Na afloop zegt Gretha een brok in haar keel te hebben en ze is niet de enige. We worden meegenomen naar een van

de woningen waar de kinderen tussen 2 en 18 jaar, onder leiding van een 'moeder', een gezin vormen. Het is geweldig om te zien hoe ze met elkaar omgaan. Wanneer ze hier gebracht worden, vanuit heel Mongolië, zijn ze vaak getraumatiseerd en reageren niet of nauwelijks op hun omgeving. Ze wantrouwen alles en iedereen, zijn gesloten, lachen niet en keren zich af. Het duurt soms maanden voor de eerste lach doorbreekt en ze zich durven te uiten. We zitten in de huiskamer, de kinderen laten hun slaapkamer zien, een van hen draagt nog een gedicht voor over vrede over de hele wereld en wanneer ze vragen of wij nog wat willen doen, legt Radboud zijn been in zijn nek, en leren we ze wat Nederlandse woorden met het bekende liedje "Hoofd, schouders, knie en teen".

Tot slot overhandigt Sabine namens de hele groep een envelop met inhoud, zakken met schoenen, die Arend en Fons meegenomen hebben en een zak vol schriften, pennen, enz.

Het was een indrukwekkend bezoek, dat zeker een vervolg zal hebben.

Na een hectische rit door het centrum treffen we elkaar ten westen van UB en rijden naar het park met de Przewalskipaarden. We kamperen op het parkeerterrein bij de ingang, eten vroeg om daarna met de gids het park in te rijden waar vanaf een uur of zeven de Tahki's (Mongoolse naam) vanaf de hellingen naar beneden komen naar de drinkplaatsen. Spectaculair is het niet, wel bijzonder. Met name Nederland heeft een grote bijdrage geleverd in de herintroductie van de voorganger van ons paard door een uitgekiend fokprogramma in de Flevopolder. Aanvankelijk leek de emigratie te

mislukken. De helft van de Nederlandse kudde overleefde hun eerste Mongoolse winter niet, maar daarna ging het beter. Nu lopen hier 270 tahki's rond. Het is een koude nacht en de volgende morgen regent het. We kunnen warm douchen in het parkwachtersgebouw, ontbijten en rijden terug naar de verharde weg richting Kharkhorum. Het merendeel is redelijk, met af en toe passages vol diepe kuilen. Halverwege maken we een omweg naar een kleiner park met grillige rotspartijen. Cees en Cara vinden hun jachttrofee, een grote schedel van waarschijnlijk een yak. Dat ding wordt voor op de bull bar vastgebonden, de enige juiste plek.

Dreigende lichten, een koude wind, regen, maar in de auto is het lekker warm en we zijn rond vier uur bij het grote ommuurde kloostercomplex van Kharkhorum, de oorspronkelijke hoofdstad van het groot Mongoolse rijk. De verschillende gebouwen zijn prachtig gedecoreerd, zijn veelkleurig en de muur met de 108 stupa's is indrukwekkend, vooral met de dreigende lichten die vandaag overwaaien. Veel unieke fotomomentjes.

Onze unieke kampeerplek ligt er direct achter. We koken en eten in de auto, gaan vroeg slapen, maar worden ook weer vroeg wakker (half twee) door een groep dronken jongens en meiden die in de buurt met veel lawaai en brommers rondstruinen. Dan ben je alert en lig je met gespitste oren in je bed. De andere groep is in de Gobi al behoorlijk lastiggevalen en dan ben je blij met meer auto's te zijn. Het loopt allemaal met een sissers af.

Zaterdag 1 september. Wanneer we opstaan vriest het. Zelfs Maria heeft koude voeten. Ik maak eerst

een stevige wandeling rond de muur van het klooster om een beetje op temperatuur te komen. Na het ontbijt vertrekken we bijtijds, kijken even rond in Kharkhorum, dat weinig voorstelt en rijden dan naar Tsetserleg. Op de kaart een B-weg, maar het beste asfalt tot nu toe én door een groene, glooiende omgeving met mooie vergezichten. We zijn rond het middaguur in het stadje. Het ziet er vriendelijk uit, het is druk, vooral op de markt. Na vergeefs vijf geldautomaten te hebben geprobeerd, lukt het de zesde te plunderen. Mongools geld blijft lastig, dikke stapels bankbiljetten die je het gevoel geven stinkend rijk te zijn, maar die ook weer als rook door de schoorsteen verdwijnen.

De markt kent geen kramen, zoals bij ons, maar vooral veel afgedankte zeecontainers en een paar gebouwen met kleine winkeltjes. Containers tot de nok gevuld met kleding, vloerbedekking, schoenen, laarzen, landbouwartikelen en vloerbedekking. Kortom, alle noodzakelijke producten voor de gerbewoner. Rond het schoolgebouw verkopers van schooltassen en aanverwante artikelen want a.s. maandag is de vakantie van drie maanden voorbij.

Na de kleine tempel tegen de bergwand trakteren Joost en Marian op koffie met gebak in een door Australiërs geleid guesthouse. Ze hebben een echte Italiaanse espressomachine! Het laatste deel van de route is een pittige track naar de Tsenkher Hot Springs. Door riviertjes en over zandsporen met diepe gleuven, langs groene berghellingen waar Mongoolse herders gras maaien voor de winter rijden we langzaam omhoog naar de plek van bestemming, waar Cees en Cara hun bivak al hebben opgeslagen aan de rand van een stromend

beekje.

Voor de zon onder gaat drinken we samen een biertje, koken en eten vanwege de kou in de auto en vallen vroeg in slaap bij het geluid van het kabbelende water.

Zondag 2 september. Nog steeds koud, net boven het vriespunt. We kleden ons aan en gaan op zoek naar een hotspring waterbak. Er zijn drie gerkampen, die bij nadere inspectie hun hete bronwater aftappen door roestige buizen vanaf de eigenlijke bron, die geheel is ingemetseld. Wij hadden een andere voortelling van een hot springs! Het eerste kamp vraagt \$ 15 per persoon voor douche en waterbak. Te duur. De tweede \$ 6 inclusief badlaken, shampoo en heet buitenbad. Mannen en vrouwen gescheiden, maar wel heerlijk in de buitenlucht en dat is genieten. We laten al het vuil afweken tot we hoofdpijn krijgen van de dampen (of van de hitte?) en met fleece plus dikke jas eten we ons zondagse ontbijt met gebakken ei. Langzaam maar zeker verdwijnt de bewolking, krijgt de zon meer kans en maken we een mooie wandeling door het dal met kuddes, geiten, schapen, yaks en paarden. Het seizoen is voorbij, de meeste gers staan leeg, het is rustig. Grote roofvogels draaien in de thermiek hun rondjes hoger en hoger, grondeekhoortjes duiken weg in hun holen. In de namiddag drinken we samen wat, schrijf ik een deel van dit verhaal voor de tweede keer omdat de computer op hol slaat, zonder iets echt op te slaan en eten weer een voortreffelijke pasta à la Maria bij de auto.

Morgen rijden we dezelfde weg terug naar Tsetserleg en hopen daar in het Fairfield guesthouse het verslag te kunnen uploaden met misschien nog wat fotootjes erbij. Daarna rijden we verder naar het meer bij Tariat. Een wame groet vanuit een wat kouder wordend Mongolië! Maria en Jos

